

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

NURAN SESLİOĞLU BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/13765)

Karar Tarihi: 9/1/2018

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Recai AKYEL
Raportör : Murat İlter DEVECİ
Başvurucu : Nuran SESLİOĞLU
Vekili : Av. İbrahim Halil DEMİRCİOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, gözaltına alınan bir şüphelinin ölümü ve bu ölümle ilgili ceza soruşturmasının etkili yürütülmemesi nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 7/8/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden edinilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:
9. Başvurucunun eşi olan uyuşturucu madde bağımlısı Murat Seslioğlu (M.S.), uyuşturucu madde ticareti suçunu işlediği iddiasıyla Kilis Cumhuriyet Başsavcılığının (Başsavcılık) talimatı üzerine Kilis İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Şube Müdürlüğünde çalışan kolluk görevlilerince 27/5/2013 günü saat 06.30 sıralarında yakalanıp gözaltına alınmıştır.

10. Kilis Devlet Hastanesince 27/5/2013 günü saat 07.40 sıralarında M.S.den alınan biyolojik örnek üzerinde -biyolojik örneğin kan mı yoksa idrar mı olduğu tespit edilememiştir- yapılan uyutucu-uyuşturucu tetkiklerinde *tetrahydrocannabinol* (hint keneviri bitkisinde doğal olarak bulunan kimyasal madde) ve *opioid* (haşhaş çiçeğinin suyundan elde edilen uyuşturucu madde/maddeler) için sonuç pozitif çıkmıştır.

11. Kilis Devlet Hastanesince düzenlenen ve üzerinde vakti yazmayan 27/5/2013 tarihli iki ayrı genel adli muayene raporunda M.S.de darp ve cebir izi bulunmadığı, hayati tehlikenin mevcut olmadığı belirtilmiştir. Söz konusu raporlar Acil Serviste çalışan hekimlerce düzenlenmiştir.

12. M.S. 27/5/2013 günü saat 17.35'te uyuşturucu madde bağımlısı olduğu iddiasıyla Kilis Devlet Hastanesinin Acil Servisine götürülmüş, burada psikiyatri kontrolü olmadığı gerekçesiyle M.S.ye psikolojik yönden rahatlaması için kendisine 3 cc serum fizyolojik enjekte edilmiştir. Bu husus, Kilis Devlet Hastanesi Acil Servisinde görevli bir hekim tarafından tutanağa bağlanmıştır.

13. Kilis Cumhuriyet savcısınca gözaltı süresinin 28/5/2013 günü saat 08.00'den itibaren yirmi dört saat uzatılmasına karar verilmiştir.

14. Kolluk görevlilerince 28/5/2013 günü saat 15.10'da tanzim edilen ve altında kolluk görevlileri ve M.S. ile aynı nezarethanede kalan S.P., M.A. ve M.K.nin imzası bulunan tutanağa göre S.P.nin haber vermesi ve kamera görüntülerinin incelenmesi üzerine M.S.nin rahatsızlandığı 12.56'da anlaşılmış; kolluk görevlilerince durum 112 Acil Servise bildirilmiş; 13.07'de gelen Acil Servis görevlilerince yapılan ilk müdahale sonrası M.S. Kilis Devlet Hastanesine sevk edilmiştir.

15. Kilis Devlet Hastanesince düzenlenen 28/5/2013 tarihli epikriz formunda, kronik madde bağımlılığı olan M.S.nin kardiyak arrest (kalp durması) hâlde hastaneye getirildiği, kendisine kardiyopulmuner resüsitasyon (canlandırma) uygulandığı, ritmi dönen M.S.nin ileri tetkik ve tedavi için Yoğun Bakım Ünitesine yatırıldığı, burada dört kez kardiyak arrest olduğu ve resüsitasyona cevap alınmaması üzerine ölü kabul edildiği ifade edilmiş; tanının opioid kullanıma bağlı akut zehirlenme ve bu kullanıma bağlı yoksunluk durumu olduğu belirtilmiştir.

16. M.S.nin bulunduğu nezarethanenin 28/5/2013 günü saat 12.00 - 13.09 arasını gösteren kayıtları kolluk görevlilerince incelenmiş ve görüntü içeriğine ilişkin tutanak tutulmuştur. Kamera kayıtlarını inceleyip tutanağa bağlayan kolluk görevlileri ile M.S.nin tutulduğu nezarethanede görevli kolluk görevlilerinin aynı yerde görev yapıp yapmadığı tespit edilememiş olup söz konusu tutanakta belirtilen hususlar şöyledir:

"1- Şüpheli şahsın rahatsızlanmadan önce görüntüleri;

...

Kayıt Saati :12:00-12:14 arası

Şüpheli şahıs nezarethanede üstü açık vaziyette yattığı, sağa sola dönerek hareket ettiği, battaniyesini üstüne çektiği, battaniyeye sarıldığı, dizlerini keline doğru çekerek, ayaklarını uzatarak istirahat pozisyonunu değiştirerek hareket ettiği,

Kayıt Saati : 12:14'te ve devamında

kalkıp üzerindeki atleti çıkarttığı, devamında tekrar yattığı, battaniyesini üstüne çektiği, sırt üstü pozisyonda yatarken ara ara ayaklarını uzattığı ve dizlerini kendine çektiği, sağa sola döndüğü,

Kayıt Saati : 12:18'de ve devamında

Şahsın üzerindeki battaniyeyi açtığı, yüzü koyun yattığı, bu esnada aynı dosya kapsamında gözaltında bulunan S.P. isimli diğer şüpheli şahsın Murat SESLİOĞLU isimli şüphelinin beline masaj yaptığı, saat: 12:22 ikisinin de oturdukları yerden kalktıkları

Kayıt Saati : 12:22'de ve devamında

Şüpheli Murat SESLİOĞLU'nun ayağa kalkarak terliklerini giydiği ve nezarethane kapısına doğru yürüdüğü,

Kayıt Saati : 12:27'de ve devamında

Şüpheli Murat SESLİOĞLU'nun yürüyüp daha önceden yattığı yere doğru geldiği, terliklerini çıkararak oturduğu ve arkadaşlarına doğru ellerini açtığı, sağ tarafına doğru yattığı ve battaniyesini üstüne aldığı,

Kayıt Saati : 12:37'de ve devamında

Şüpheli Murat SESLİOĞLU'nun yattığı yerde sağa sola döndüğü, battaniyesine sarılarak yüzü koyun yattığı, tekrar sırt üstü döndüğü ayaklarını uzattığı ve yüzü koyun yattığı, yastığını düzelttiği, sol elini nezaret duvarına sürdüğü, sağa sola döndüğü, saat: 12:42 de yüzü koyun yattığı ve yastığını düzelttiği,

Kayıt Saati : 12:45'te ve devamında

Şüpheli Murat SESLİOĞLU'nun yüzü koyun dönerek yastığını düzelttiği ve sağ tarafına yattığı, saat: 12:46 itibarıyla tekrar yüzü koyun yattığı, sırt üstü döndüğü ve dizlerini kendine çektiği, saat: 12:55 te ayaklarını uzatarak sırt üstü döndüğü, sağ kolunu yan tarafından başına doğru aldığı, diğer şüpheli şahıslardan S.P. ve M.K. isimli şahısları Murat SESLİOĞLU'nu kontrol ettiği,

2- Şüpheli şahsın rahatsızlandığı ve görevlilere haber verilme görüntüleri;

...

Kayıt Saati : 12:57

Şüpheli S.P. ve M.K.nin nezaret kapısına doğru gelip görevlilere haber vermeleri,

3- 112 acil görevlilerinin intikal ve şüpheliye müdahale görüntüleri;

...

Kayıt Saati : 13: 07

Emniyet ve 112 görevlilerinin şahsa müdahale için nezarete girişleri, şahsın hastaneye sevki için çalışmaları ve devamında rahatsızlanan şüphelinin taşınarak sevk edilmesi,

4- 112 görevlilerinin nezarethaneye giriş görüntüsü;

...

Kayıt Saati : 13:01

Emniyet ve 112 görevlilerinin şahsa müdahale için nezarethane koridorundan girişleri,

5- Şahsın hastaneye intikal ettirilmesi için çıkış görüntüleri;

...

Kayıt Saati : 13 :09

...

Emniyet ve 112 görevlilerinin rahatsızlanan Murat SESLİOĞLU'nu hastaneye sevk etmek için nezarethaneden çıkışları görülmektedir."

17. Kilis Cumhuriyet savcısınca yapılan 29/5/2013 tarihli ölünün kimliğini belirleme ve adli muayene işlemine ilişkin tutanağın ilgili kısmı şöyledir:

"Cesedin harici muayenesinde: 1.77 cm boyunda, 70-75 kg ağırlığında, 30 yaşlarında kahverengi gözlü, siyah saçlı, yaklaşık 4-5 günlük sakallı, buğday tenli, sünnetli erkek bir cesedi olduğu, Ölü morluğunun olduğu ve ölü katılığının yavaş yavaş oluşmaya başladığı görüldü. Cesedin alt kısmında hasta bezi olduğu görüldü.

Cesedin baş ve boyun bölgesinde: Her hangi bir darp cebir, ateşli silah yaralanmasına rastlanılmadı, boyun arka tarafında muhtemel ölü morluklarına bağlı mor ekimotik alanlar olduğu görüldü.

Cesedin göğüs ve batın bölgesinde: Her hangi bir darp cebir, ateşli silah yaralanmasına rastlanılmadı. Göğüs ve batında 3 adet EKG paleti olduğu görüldü, sağ meme başının yaklaşık 10 cm yukarısında muhtemelen tıbbi müdahaleye bağlı bir adet sütün, sol göğüs kafesinde muhtemelen CPR'ye bağlı olduğu düşünülen çökme fraktörü, göğüs bölgesinde, sol omuzda önceden olduğu düşünülen kesi izleri mevcut olduğu görüldü.

Cesedin sırt ve bel bölgesinde: Her hangi bir darp cebir, ateşli silah yaralanmasına rastlanılmadı. Ölü morlukları oluşmuş olduğu görüldü.

Cesedin tüm ekstremitelerinin incelenmesinde : Her hangi bir darp cebir, ateşli silah yaralanmasına rastlanılmadı. Her iki üst ekstremitede önceden oluşmuş kesi izleri mevcut, sağ ve sol kol dirsek iç yüzeyinde muhtemelen enjektöre bağlı olduğu düşünülen izler mevcut, sağ ve sol alt ekstremitede diz bölgesinin öz yüzeyinde eskiden kalma cilt doku harabiyeti mevcut, sağ ayak ön yüzünde iki adet muhtemelen tıbbi müdahaleye bağlı enjektör izi olduğu görüldü.

Cesedin anal ve genital muayenesinde : Ceset üzerinde herhangi bir fiili livata bulgusuna rastlanılmadığı, bunun dışında herhangi bir darp, cebir izine rastlanılmadığı.. görüldü."

Ölünün kimliğini belirleme ve adli muayene işlemi sırasında dinlenen kimlik tanığı S.S.nin ifadesi şöyledir:

"Bana göstermiş olduğunuz ceset benim kardeşim olan Murat Seslioğlu'na aittir, babasının adı N..., annesinin adı K...'dir, Kilis 1983 doğumludur. benim kardeşim Murat Seslioğlu yaklaşık 10-15 yıldan beri uyuşturucu madde kullanmaktaydı, kendisi uyuşturucu madde kullandığı için defalarca kez polisler tarafından yakalandı ve kardeşim Murat Seslioğlu hakkında defalarca kez adli işlem yapıldı, kardeşim ailece yapmış olduğumuz tedavi olması yönündeki ısrarlarımıza aldırış etmedi, aslında kardeşim de uyuşturucu illetinden kurtulmak istiyordu, fakat bir türlü uyuşturucuyu bırakamıyordu, biz ailece birkaç kez de kardeşimin uyuşturucu bağımlılığından kurtulması için çeşitli mercilere yazılı olarak başvuruda bulunduk, fakat bir türlü kardeşimi uyuşturucu bağımlılığından kurtulması için tam olarak bir şey yapamadık, 27.05.2013 günü kardeşim yine uyuşturucu madde suçundan dolayı ilgili mercilerin talimatı ile polisler tarafından gözaltına alındı, dün de nezarethanede bulunduğu sırada birden fenalaşarak hastaneye kaldırıldığım öğrendim, bu günün erken saatlerinden de kardeşim yoğun bakım ünitesinde tedavi gördüğü sırada öldüğünü öğrenmem üzerine buraya geldim, kardeşim şayet gözaltında iken işkence veya kötü muameleye tabi tutulmamışsa, bu olayla ilgili herhangi bir şikayetimin de bulunmamaktadır."

Ölünün kimliğini belirleme ve adli muayene işlemi sırasında hazır bulunan hekim kesin ölüm nedeninin tespiti için klasik otopsi işlemi yapılması gerektiğini ifade etmiş, bu nedenle Cumhuriyet savcısı cesedin otopsi işlemi yapılmak üzere Adli Tıp Kurumu Gaziantep Şube Müdürlüğüne gönderilmesine karar vermiştir.

18. M.S.nin cesedi üzerinde 29/5/2013 tarihinde Cumhuriyet savcısı gözetiminde klasik otopsi işlemi yapılmıştır. Otopsi işleminde köprücük kemiği hat üzerinde 3, 4, 5, 6 ve 7. kodlarda ve göğüs kemiği 4. interkostal (kaburgalararası) aralıkta ekimozlu (morarmış) kırık olduğu tespit edilmiş ve bu kırıkların canlandırma işlemi sırasında meydana gelmiş olabileceği değerlendirilmiştir. Ayrıca miyokart (kalp kası) kesitlerinde sol ventrikülde (karıncık) duvarda şüpheli bir alan görülmüş ve histopatolojik (hastalıklı doku bilimiyle ilgili) kasete alınmış; her iki akciğer yüzey ve kesitlerinde ödemli görünüm, şişlik ve gerginlik olduğu görülmüş ve akciğer zarının (subplevral) altında yer yer peteşiyal kanamalar (deri altındaki küçük kanamalar) olduğu tespit edilmiştir.

Otopsi işleminde hazır bulunan adli tıp uzmanları A.B. ile Ö.L.Ö "harici muayene ve otopsi bulgularına göre kesin ölüm sebebi tespit edilemediğinden otopsi esnasında alınan kan, mesene yıkama sıvısında alkol uyutucu-uyuşturucu, karaciğer, böbrek ve içeriği ile birlikte alınan midede sistemik toksikolojik analiz, beyin, beyincik, beyin sapı, akciğer, karaciğer, kalp, böbrek numuneleri üzerinde histopatolojik inceleme yapılmak üzere Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığına gönderilerek burada yapılacak tetkikler sonrasında kesin ölüm sebebinin belirlenebileceği" yönünde görüş bildirmiştir. Bu nedenle alınan örnekler Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığına gönderilmiştir.

19. Başvurucunun müşteki sıfatıyla ifadesi Başsavcılıkça 7/6/2013 tarihinde alınmıştır. Başvurucunun ifadesi şöyledir:

"Murat Seslioğlu benim resmi nikahlı eşim olurdu, kendisiyle 9 yıldır evliydim, evlendikten yaklaşık 3-4 yıl sonra eşim esrar kullanmaya başladı, sonrasında eroin de kullanıyordu, kendisi bu illetten kurtulmak istiyordu, ancak titremesi geldiği zaman yine kullanıyordu, ben kendisiyle evlenmeden önce vücudunda jilet izleri vardı, ancak ben evlendikten sonra kendisini jiletleme eylemi olmadı, eşim kendisi hakkında iddia edilen suçtan dolayı Kilis İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından 27.05.2013 günü kendi ikametimizde alındı. Alındığında ben evdeydim, bu nedenle polisler tarafından eşim Murat'ın gözlem altına alındığında haberim vardır, polisler o gün bizim ikametimizden de arama yaptılar, ancak evde birşey çıkmadı, ertesi gün yani 28.05.2013 günü saat:14:00 sularında Kilis Emniyetinden aradıklarını, eşim Murat'ın rahatsızlandığını ve Kilis Devle Hastanesine kaldırıldığını söylediler, ben de bunun üzerine Kilis Devlet Hastanesine gittim, gittiğimde kendisi yoğun bakımda yatıyordu, ben başında bekledim, hatta bana elbiselerini vermişlerdi, elbisesinde dışkı vardı, bunun neden olduğunu bilmiyorum, eşimin İl Emniyet Müdürlüğü binası içerisinde işkence yapıp yapılmadığını bilmiyorum, şayet böyle bir durum varsa sonuna kadar şikayetçiyim, ayrıca ihmal d[e] varsa şikayetçiyim."

20. Başsavcılık tarafından M.S. ile aynı nezarethanede kalan S.P. ve M.K.nin tanık sıfatıyla ifadeleri 12/6/2013 tarihinde alınmıştır. İfadeler şöyledir:

S.P: "27.05.2013 tarihinde Kilis İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri benim de aralarında olduğum bir çok kişiyi göz altına aldı, aynı gün ben, Murat Seslioğlu, M.K. ve M.A. aynı nezarete kaldık, ertesi gün yani 28.05.2013 günü öğle saatlerinde, benimle birlikte kalan Murat Seslioğlu, dizlerinin ve bacaklarının sızladığı, eklemelerinin ağrıdığını ve kendisine masaj yapmamı istedi, ben de kendisine masaj yaptım, aradan yarım saat geçti, Murat Seslioğlu aniden titremeye başladı, kilitlendi, ben ve yanımda bulunan arkadaşım M.K. durumu hemen görevlilere bildirdik, 5 dakika bekledik, gelen olmadı, 2. kez yine söyledik, görevli telefon ettim dedi, aha geliyor diye söyledi, biz yine bu şekilde 3-5 dakika bekledik, 3. kez M.K. "gelecekleri yok isyana kalkın" dedi, biz de kalkarak bağırarak ve yardım istemeye devam ettik, bağırışmalardan yaklaşık 1 dakika sonra polisler geldi, "niye bağırıyorsunuz, niye çağırıyorsunuz" dediler, biz de Murat Seslioğlu'nun fenalaştığı söyledik, bunun üzerine polislerden bir tanesi "hastaneye gidip iğne vurdurmak için numara yapıyor kesin" dedi, sonra polisler bize "bekleyen biz ambulansa haber verdik, hemen ambulans gelecek" dedi, bu şekilde de yaklaşık 10 dakika ambulans görevlilerinin nezarethaneye girmesini bekledik, ambulans görevlileri daha sonra geldiler ve biz baygın halde duran Murat Seslioğlu'nun battaniyenin içerisinde polislerle birlikte koyduk ve ambulans görevlileri ile polisler Murat Seslioğlu'nun nezarethaneden dışarı çıkarttılar."

M.K: "27.05.2013 tarihinde Kilis İl Emniyet Müdürlüğü görevlileri benim de aralarında olduğum bir çok kişiyi göz altına aldı, aynı gün ben, Murat Seslioğlu, S.P. ve M.A. aynı nezarete kaldık, ertesi gün yani 28.05.2013 günü Murat Seslioğlu fenalaşmadan yaklaşık bir saat önce uyuşturucu içemediğini, krizde olduğunu ve dünden beri rahatsız olduğunu söyledi, hatta oradaki polis memurlarına "beni bırakın, avradınızın kokulu a... larını sinkaf ederim" şeklinde küfürler de etti, buna rağmen polis memurları kendisine birşey demedi, bir ara kendisinin yüzü morardı ve krize girdi, titremeye başladı, ben ve

yanımdaki arkadaşlar bunun üzerine hemen orada bulunan polis memurlarına Murat Seslioğlu'nun rahatsızlandığını söyledik, aradan 10 dakika geçmemiştir ki ambulans geldi, ben S.P.nin iddia ettiği gibi "gelecekleri yok isyana kalkın" diye bir cümle kullanmadım, sonra battaniyeye sararak Murat Seslioğlu'nu nezarethanede bulunan polis memurlarına teslim ettik.

... Murat Seslioğlu uyuşturucu yoksunluğu krizine girdikten sonra polis memurlarına yukarıda belirttiğim küfürleri sarf etti, fakat bu küfürleri etmeden önce veya ettiği sırada polis memurlarına uyuşturucu krizine girdiğini ve durumunun iyi olmadığı yönünde herhangi birşey söylemedi. Murat Seslioğlu'nun sadece bizlere rahatsız olduğunu söylemişti. Murat Seslioğlu'nun bizde uyuşturucu krizine girdiğini ve bu olayın gelip geçici olduğunu tahmin ettiğimiz için ilk başta polislere haber vermedik, olayın bu kadar ciddi olduğunu tahmin etmiş olsaydık zaten daha önceden biz polislere Murat Seslioğlu'nun hastaneye kaldırılması için gerekli çağrıyı yapardık."

21. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığınca hazırlanan 18/7/2013 tarihli histopatoloji raporu şöyledir:

"Kalp: İntertisyumda ödem, konjesyon, perivasküler ve İntertİsyel orta derecede fibrozis, hipertrofik kas lifleri izlendi.

Koroner arter: Özellik izlenmedi.

Akciğerler: Konjesyon, hemosiderin yüklü makrofajlar izlendi. Beyin: Konjesyon, araknoid mesafede ağır konjesyon izlendi. Beyincik: Konjesyon izlendi.

Beyin Sapı: Konjesyon izlendi.

Karaciğer: Portal alanlarda yer yer lenfoid nodüller oluşturacak tarzda çoğunlukla mononükleer hücrelerden oluşan mikst tipte iltihabi hücre infiltrasyonu izlendi. Ayrıca portal alanlarda orta ileri derecede fibröz doku artımı saptandı.

Böbrek: Konjesyon izlendi."

22. M.S.den alınan kan ve mesane yıkama suyu örnekleri üzerinde yapılan tetkikler üzerine Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı Kimya İhtisas Dairesince düzenlenen 26/7/2013 tarihli raporda, kanda alkol bulunmadığı ancak morfin, tramadol, midazolam, lidocaine ve atropin; idrarda morfin, tramadol, midazolam, lidocaine, ranitidine ve atropin bulunduğu, kanda ve idrarda diğer uyutucu-uyuşturucu madde bulunmadığı belirtilmiştir.

23. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığınca düzenlenen 26/7/2013 tarihli ahşap raporunda (iç organ incelemesine ilişkin rapor), ölüm nedeni hakkında otopsiyi yapan doktorlardan görüş alınmasının uygun olduğu ifade edilmiştir.

24. Başsavcılıkça kesin ölüm sebebi konusunda otopsiyi yapan adli tıp uzmanı doktorlardan alınan 30/9/2013 tarihli bilirkişi raporunda, kesin ölüm sebebi konusunda kanaat oluşmadığından Ali Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulundan görüş alınmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

25. Başsavcılık, M.S.ye ilişkin tüm tıbbi tedavi evraklarının aslını Kilis Devlet Hastanesinden temin edip kesin ölüm sebebi ve zamanına ilişkin Adli Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulundan rapor almıştır. Bahse konu 4/12/2013 tarihli raporun sonuç kısmı şöyledir:

"...1-Otopside tespit edilen sternum ve kosta kemik kırıklarının kenar ve lokalizasyon özellikleri birlikte değerlendirildiğinde; yeniden canlandırma işlemi sırasında meydana gelebilecek nitelikte oldukları,

2-Kişi adına düzenlenmiş tıbbi evrakta ölü muayene ve otopsi tutanağında dış muayenede tıbbi tedavi amacıyla oluşturulmuş lezyonların dışında bulgu tespit edilmediği iç muayene kafa kemiklerinde kırık, kafa içi travmatik değişim iç organ ve büyük damar yaralanması tarif edilmediği dikkate alındığında kişinin travmatik bir nedenle öldüğünün tıbbi delillerinin bulunmadığı,

3-28.05.2012 tarihinde nezarethanede iken saat 12.00-12.14 arasında yatağında sağa ve sola dönmeye başlayıp üstüne çektığı battaniyeye sarıldığı dizlerini kendine doğru çekerek istirahat pozisyonunu değiştirdiği saat 12.22'de nezarethane içinde yürüdüğü saat 12.27'de tekrar yattığı ve battaniyesini üstüne çektığı takip eden zaman süresince bu hareketlerine devam ettiği saat 12.57 de şahsın rahatsızlandığının görevlilere bildirildiği, 13.07'de 112 görevlilerinin müdahale ettiği, 13.09'da nezarethaneden çıkışının yapıldığı, Kilis Devlet Hastanesine götürüldüğü saat 14.00 sıralarında hastaneye girişinin yapıldığı, geldiğinde kardiyak arrest halde olduğu, CPR yapıldığı, yanı alındığı yoğun bakım ünitesine yatışının yapıldığı, takiplerinde benzodiazepin ve opiate pozitif tespit edildiği 4 defa kardiyak arrest geliştiği ve 29.05.2013 tarihinde saat 02.15 te ölü kabul edildiği otopisinde dış muayenede tıbbi müdahale ile oluşmuş lezyonlar dışında travmatik lezyon tespit edilmediği iç muayenede her iki göğüs boşluğunda perikard ve batin boşluğunda serbest sıvı ve kan görülmediği, her ika akciğerin ödemli olup subpelvral bölgelerde yer yer peteşial kanama alanları olduğu, koroner arterlerin açık olup sol ventrikül duvarında şüpheli bir alan görüldüğü, histopatolojik incelemede akciğerde konjesyon hemosiderin yüklü makrofajlar, kalpte intertisyumda ödem, konjesyon perivasküler ve intertisyel orta derecede fibrozis hipertrofik kas lifleri izlendiği, karaciğerde portal alanlarda yer yer lenfoid nodüller oluşturacak tarzda çoğunlukla mono nükleer hücrelerden oluşan mikst tipteki iltihabi hücre infiltrasyonu portal alanlarda orta ileri derecede fibrö doku artımı saptandığı, alınan doku örneklerinin Kimya İhtisas Dairesinde yapılan tetkikinde kanda ve idrarda morfin, tramadol midazolam, lidocaine ve atropine idrarda ayrıca raniditin tespit edildiği dikkate alındığında, kişinin ölümünün uyuşturucu madde zehirlenmesi sonucu meydana gelmiş olduğu oybirliğiyle mütalaa olunur."

26. Başsavcılık, tıbbi tedavi evraklarını 18/1/2014 tarihinde Kilis Devlet Hastanesine iade etmiştir. UYAP'a aktarılmamış olması nedeniyle tedavi evrakları incelenememiştir.

27. Başsavcılık, ölüm olayı hakkında 20/1/2014 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Maktulün, işlemiş olduğu bir suçtan dolayı Cumhuriyet Başsavcılığımızın talimatıyla 27/05/2013 tarihinde göz altına alındığı ve maktulün Kilis İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerine konulduğu, maktulün nezarethanede bulunduğu sırada 28/05/2013 tarihinde saat 13:00 sıralarında aniden fenalaştığı, durumdan haberdar olan Kilis İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis memurları tarafından maktulün derhal Kilis Devlet Hastanesine kaldırıldığı, maktulün burada yapılan tüm tıbbi müdahalelere rağmen 29/05/2013 tarihinde öldüğü, gerek maktule ait cesed üzerinde yapılan ölü muayene işlemi, gerekse de maktule ait ceset üzerinde icra edilen otopsi işlemi neticelerinde maktulün kesin ölüm sebebinin belirlenemediği, maktulün kesin ölüm sebebinin belirlenebilmesi amacıyla soruşturma dosyamızın bir kıl halinde İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı'na gönderildiği, İstanbul Adli tıp Kurumu Başkanlığı 1. İhtisas Kurulu tarafından tanzim edilen rapora göre, maktulün uyuşturucu madde zehirlenmesi sonucu ölmüş olduğunun belirlendiği, maktulün ölmeden önce uyuşturucu madde kullanmış olduğu ve birden fazla kez maktul hakkında uyuşturucu madde kullandığı şüphesiyle Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından soruşturma yürütülmüş olduğu, Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından yürütülen soruşturma neticesinde; olayın maktulün kusurlu hareketi sonucu meydana gelmiş olduğu, olayın bu haliyle her hangi bir suç teşkil etmediği anlaşılmakla;

Suç teşkil etmeyen olay hakkında KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA... karar verildi."

28. Başvurucunun ölüm ile gözaltına alma işlemi arasında otuz altı saat geçtiğine, bu sürede uyuşturucu maddenin etkisini kaybedeceğine ve ölümün ihmal veya kasıtlı gerçekleştiğine dair kuvvetli şüphe bulunduğuna dair itirazları, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle Gaziantep 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 17/2/2014 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

29. Nihai karar, başvuru tarafından 1/8/2014 tarihinde öğrenilmiş olup yasal süresi içinde bireysel başvuruda bulunulmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

30. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Taksirle öldürme*" kenar başlıklı 85. maddesi şöyledir:

"Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

31. 5237 sayılı Kanunu'nun "*Görevi kötüye kullanma*" kenar başlıklı 257. maddesi şöyledir:

"(1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) menfaat, sağlayan kamu görevlisi, (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) altı aydan iki yıla kadar, hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) menfaat, sağlayan kamu görevlisi, (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

32. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Gözaltı*" kenar başlıklı 91. maddesinin gözaltı tarihinde yürürlükte olan hâlinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) ...[Y]akalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. (Değişik cümle: 25/05/2005-5353 S.K./8.mad) Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez. (Ek cümle: 25/05/2005-5353 S.K./8.mad) Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

...

(3) Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.

(4) Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafii veya kanunî temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımları, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Sulh ceza hâkimi incelemeyi evrak üzerinde yaparak derhâl ve nihayet yirmidört saat dolmadan başvuruyu sonuçlandırır. Yakalamanın veya gözaltına alma veya gözaltı süresini uzatmanın yerinde olduğu kanısına varılırsa başvuru reddedilir ya da yakalananın derhâl soruşturma evrakı ile Cumhuriyet Savcılığında hazır bulundurulmasına karar verilir.

...

(6) Gözaltına alınan kişi bırakılmazsa, en geç bu süreler sonunda sulh ceza hâkimi önüne çıkarılıp sorguya çekilir. Sorguda müdafii de hazır bulunur."

33. 5271 sayılı Kanun'un "*Gözaltı işlemlerinin denetimi*" kenar başlıklı 92. maddesi şöyledir:

“Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları, adli görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneleri, varsa ifade alma odalarını, bu kişilerin durumlarını, gözaltına alınma neden ve sürelerini, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetler; sonucunu Nezarethaneye Alınanlar Defterine kaydederler.”

34. 5271 sayılı Kanun'un “Yönetmelik” kenar başlıklı 99. maddesi şöyledir:

“Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddî koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kurallar, yönetmelikte gösterilir.”

35. 5271 sayılı Kanun'un "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.”

36. 5271 sayılı Kanun'un “Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri” kenar başlıklı 161. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir...”

37. 5271 sayılı Kanun'un “Adli kolluk ve görevi” kenar başlıklı 164. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Adli kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder.

(2) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adli kolluğa yaptırılır. Adli kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.

...”

38. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin (Yönetmelik) 9. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Yakalanan kişinin gözaltına alınacak olması veya zor kullanılarak yakalanması hâllerinde hekim kontrolünden geçirilerek yakalanma anındaki sağlık durumu belirlenir.

Gözaltına alınan kişinin herhangi bir nedenle yerinin değiştirilmesi, gözaltı süresinin uzatılması, serbest bırakılması veya adli mercilere sevk edilmesi işlemlerinden önce de sağlık durumu hekim raporu ile tespit edilir.

Gözaltına alınanlardan herhangi bir nedenle sağlık durumu bozulanlar ile sağlıklı durumundan şüphe edilenler, derhâl hekim kontrolünden geçirilerek gerekiyorsa tedavileri yaptırılır. Bu durumdaki kişilerden kronik bir rahatsızlığı olanların, istekleri hâlinde varsa kendi hekimini nezaretinde resmî hekim tarafından muayene ve tedavi edilmeleri sağlanır.

...”

39. Yönetmelik'in 10. maddesi şöyledir:

"Gözetli birimine getirilen kişi hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Nezarethaneye veya zorunlu hâllerde bu amaca tahsis edilen yerlere konulmadan önce usulünce aranır..."

40. Yönetmelik'in 11. maddesi şöyledir:

"...Nezarethane işlemlerinde;

...

g) Gözaltına alınan kişilerin yaşama haklarını koruyucu gerekli önlemler alınarak, bu amaçla ilgili gözetlenebilir. Gözetleme işlemi teknik imkânlar ölçüsünde kayda alınabilir.

h) Gözaltındaki kişinin beslenme, nakil, sağlığının korunması ve gerektiğinde tedavisi, yakalandığının yakınlarına haber verilmesi giderleri ilgili birimin bağlı olduğu Bakanlığın bütçe ödeneklerinden karşılanır."

B. Uluslararası Hukuk

41. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Yaşam hakkı" kenar başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur..."

42. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Sözleşme'nin 2. maddesinin 1. maddesiyle birlikte yorumlandığında devletin yaşama hakkı kapsamındaki bir olayı etkili soruşturma yükümlülüğünün bulunduğu kabul etmiştir (*McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 18984/91, 27/9/1995, § 161).

43. AİHM, 2001 yılında incelediği bir başvuruda verdiği kararda ise devletin yükümlülüğündeki etkili soruşturmanın ilkelerini belirlemiştir (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, B. No: 24746/94, 4/5/2001). "Jordan Prensipleri" olarak anılan bu ilkeler, Mahkemenin tamamen yeni belirlediği ilkeler değildir, yukarıda belirtilen *McCann ve diğerleri/ Birleşik Krallık* kararından beri önüne gelen davalarda uyguladığı birtakım ilkelerin sistematikleştirilmesinden ibarettir. Mahkemenin yaşama hakkı kapsamında etkili soruşturmaya ilişkin belirlediği ilkeler şöyledir:

-Soruşturma makamlarının yaşama hakkıyla ilgili konulardan haberdar olduklarında kendiliğinden harekete geçmeleri (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, § 105)

-Soruşturma makamlarının bağımsız olmaları (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, § 106)

-Soruşturmanın sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını sağlayabilecek şekilde etkili olması, bu kapsamda olayı aydınlatmaya yarayabilecek bütün delillerin toplanması (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, § 107)

-Soruşturmanın makul bir süratle tamamlanması (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, § 108)

-Yürütülen soruşturmanın ve sonuçlarının kamu denetimine açık olması, her olayda ölen kişinin yakınlarının veya başvuru sahibinin meşru menfaatlerini korumak için bu sürece gerekli olduğu ölçüde katılmalarının sağlanması (*Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, § 109)

V. İNCELEME VE GEREKÇE

44. Mahkemenin 9/1/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

45. Başvurucu, yardım istemesine rağmen kolluk görevlilerinin hastaneye gitmek için rol yaptığı düşüncesiyle M.S.ye inanmadıklarını ve bu nedenle M.S.nin hemen hastaneye götürülmediğini iddia etmiştir. Başvurucu; M.S. ile nezarethanede kalan şüphelilerin söylediğine göre M.S.nin durumunun nezarethanede hızla kötüleştiğini, krize girdiği düşüncesiyle kolluk görevlilerinin M.S.ye önce sakinleştirici iğne, durumun kötüleşmesine üzerine ikinci bir iğne daha yaptıklarını, kolluk görevlilerinin M.S.ye hemen müdahale etmediklerini ve diğer şüphelilerin ısrarı üzerine sağlık görevlilerinin 13.30'da çağrıldığını öne sürmüştür. Öte yandan başvurucu; M.S.nin gözaltı işleminden önce uyuşturucu madde aldığı kesin olmadığını, Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığınca hazırlanan raporda belirtilen uyuşturucu maddelerin M.S.nin kolayca bulabileceği maddeler olmadığını, kanda ve idrarda çıkan uyuşturucu maddelerin gözaltı işleminden önce alınmadığını, Adli Tıp Kurumu tarafından verilen raporların soruşturmayı aydınlatmadığını ve M.S.nin kolluk görevlilerinin ağır ihmali sonucu öldüğünü ileri sürmüştür. Son olarak başvurucu, M.S. hakkında soruşturma yürüten Cumhuriyet Savcılığı ile M.S.nin ölümü ile ilgili soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcılığının aynı olmasının tarafsızlık ilkesi ile bağdaşmadığını ve soruşturmanın eksik yapıldığını ileri sürmüştür; yaşam ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

46. Kabul edilebilirliğe ilişkin olarak Bakanlık görüşünde, yaşam hakkına yönelik ihlallerin kasıtlı olmadığı durumlarda "etkili bir adli sistem" oluşturmayı kapsayan pozitif yükümlülüğün her davada cezai işlem başlatmayı gerektirmediği; özel, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olmasının yeterli olabileceği, başvurucunun yetkililerin idari ve hukuki sorumluluklarına ilişkin herhangi bir kanun yoluna başvurmadığı, bu nedenle başvuru yollarının tüketilip tüketilmediğinin değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

47. Bakanlığın esasa ilişkin görüşünde ise M.S.nin 27/5/2013 günü rahatsızlanması üzerine hastaneye götürülerek tedavisinin yaptırıldığı, M.S.nin rahatsızlanması ile hastaneye sevki arasında on dakika olduğu, Adli Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulunun raporuna göre M.S.nin kanında ve idrarında uyuşturucu maddeler tespit edildiği ve ölümün uyuşturucu madde zehirlenmesi sonucu meydana geldiği, iddialarla ilgili İçişleri Bakanlığının da görüşünün alınmasının uygun olacağı belirtilmiş ve yaşam hakkının ihlal edilip edilmediğinin Anayasa Mahkemesi ve AİHM içtihatları ışığında incelenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

B. Değerlendirme

48. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun adil yargılanma hakkı ile bağlantı kurarak ileri sürdüğü iddialarının yaşam hakkının usule ilişkin boyutu kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmış, bu nedenle adil yargılanma hakkı yönünden bir inceleme yapılmamıştır.

49. Başvuru formu ve ekleri bir bütün olarak incelendiğinde başvurucunun M.S.nin kolluk görevlilerinin ağır ihmali sonucu öldüğünden ve bu ölümle ilgili etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesinden şikâyet ettiği anlaşılmaktadır.

50. Somut başvuruda, aşağıda ayrıntılı bir şekilde ortaya konduğu üzere M.S.nin ölümünün neden ve koşulları inceleme yapılmasına olanak verecek şekilde açık olmadığından koruma yükümlülüğünün ihlal edildiği iddiasının incelenmesi bu aşamada mümkün değildir. Bu itibarla yalnızca yaşam hakkının usul boyutu kapsamında inceleme yapılmıştır.

1. Kabul edilebilirlik Yönünden

51. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru, ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişinin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41). Somut olayda başvuru, ölen M.S.nin eşidir. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından başvuruda bir eksiklik bulunmamaktadır.

52. Devletin yaşama hakkına ilişkin negatif yükümlülüğü kapsamında kamusal bir yetkiyle güç kullanan görevlilerin kasıtlı ve hukuka aykırı bir şekilde hiçbir bireyin yaşamına son vermeme ödevi bulunmaktadır. Pozitif yükümlülükler kapsamında ise devletin yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşama hakkını kamu görevlilerinin, diğer bireylerin ve hatta kişinin kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma ödevi vardır. Devlet öncelikle yaşam hakkına yönelen tehdit ve risklere karşı caydırıcı ve koruyucu yasal düzenlemeler yapmalı, idari tedbirleri almalıdır. Bu ödev ayrıca bireyin yaşamını her türlü tehlike, tehdit ve şiddetten koruma yükümlülüğünü de içerir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 51).

53. Bu kapsamda, bazı özel koşullarda devletin kişinin kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı yaşamı korumak amacıyla gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü de bulunmaktadır (*Sadık Koçak ve diğerleri*, B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 74). Söz konusu yükümlülük, gözetimdeki kişiler yönünden de geçerlidir.

54. Yaşam hakkının veya fiziksel bütünlüğün ihlaline kasten sebebiyet verilmemiş ise "etkili bir yargısal sistem kurma" yönündeki pozitif yükümlülük, her olayda mutlaka ceza davası açılmasını gerektirmez. Mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 59).

55. Bununla birlikte ihmal suretiyle meydana gelen ölüm olaylarında devlet görevlilerinin ya da kurumlarının bu konuda muhakeme hatasını veya dikkatsizliği aşan bir ihmali olduğu yani olası sonuçların farkında olmalarına rağmen söz konusu makamların kendilerine verilen yetkileri göz ardı ederek tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almadığı durumlarda bireyler kendi inisiyatifleriyle ne gibi hukuk yollarına başvurmuş olursa olsun insanların hayatının tehlikeye girmesine neden olan kişiler aleyhine hiçbir suçlamada bulunulmaması ya da bu kişilerin yargılanmaması Anayasa'nın 17. maddesinin ihlaline neden olabilir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 60).

56. Somut olayda başvuru, M.S.nin ölümü nedeniyle özel, idari veya disiplinle ilgili hukuk yollarına başvurmamış olsa da ölüm olayı hakkında yürütülen ceza soruşturmasında müşteki sıfatıyla yer almış ve kovuşturmaya yer olmadığı kararına yaptığı itirazın reddedilmesi üzerine süresi içinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Ceza soruşturması sürecinde M.S.nin kolluk görevlilerinin kasti veya ihmale ilişkin davranışları sonucu öldüğü iddiasını ileri süren başvuru, ölüm olayı hakkında yürütülen ceza soruşturmasına katılmak suretiyle iddiaları bakımından uygun bir hukuk yolunu kullanmıştır. M.S.nin gözetimdayken rahatsızlanıp öldüğü dikkate alındığında ceza soruşturmasının kesinleşmesi üzerine yapılan mevcut başvurunun başvuru yollarının tüketilmesi koşulunu karşıladığı kabul edilmelidir.

57. Sonuç olarak başvuru açıkça dayanaktan yoksun olmadığı gibi başvurunun kabul edilemezliğine karar verilmesi için başka bir neden de bulunmamaktadır. Bu nedenle başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

58. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı, Anayasa'nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete pozitif ve negatif ödevler yükler (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 50).

59. Devletin yaşama hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin korumaya ilişkin maddi yönü yanında usule ilişkin yönü de bulunmaktadır. Bu yükümlülük, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütmeyi gerektirir. Bu soruşturmanın temel amacı, yaşam hakkını koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını ve varsa sorumluların hesap vermelerini sağlamaktır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54).

60. Diğer taraftan ceza soruşturmasının amacı, yaşama hakkını koruyan hukuk kurallarının etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların hesap vermesini sağlamak olmakla birlikte bu yükümlülük, kesin olarak bir sonuç elde etmeyi gerektirmez. Anayasa'nın 17. maddesi, başvuruculara üçüncü kişileri bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı vermediği gibi devlete tüm yargılamaları mahkûmiyetle sonuçlandırma ödevi yüklemez (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

61. Yaşama hakkına ilişkin ceza soruşturmasının da etkili olması için;

-Yetkili makamların resen ve derhâl harekete geçerek ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmeleri (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 57),

-Soruşturmanın kamu denetimine açık olması ve mağdurların soruşturmaya gerekli olduğu ölçüde etkili katılımlarının sağlanması (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 58),

-Soruşturmaların makul bir süratle yürütülmesi (*Deniz Yazıcı*, B. No: 2013/6359, 10/12/2014, § 96) gerekmektedir.

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

62. Yaşama hakkı kapsamındaki olayla ilgili yürütülen soruşturmada yetkili makamların derhâl ve resen harekete geçmesi, soruşturmanın makul bir sürede tamamlanması ve başvurucunun gerektiği ölçüde soruşturmaya katılması yönlerinden soruşturmanın yukarıda ifade edilen genel ilkelere herhangi bir aykırılık içermediği görülmüştür. Bununla birlikte kasti davranışla öldürme iddiasının bulunmadığı başvuruda soruşturmanın ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek etkinlikte yapıp yapılmadığının da incelenmesi gerekir.

63. Soruşturmada M.S.nin kesin ölüm nedeni hakkında alınan Adli Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulu raporunda, müteveffanın ölümünün uyuşturucu madde zehirlenmesi sonucu meydana geldiği belirtilmiştir. Başsavcılığın kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararında da bu rapora atıfta bulunularak bir sonuca varılmıştır (bkz. §§ 25, 27).

64. Öncelikle bu noktada belirtilmelidir ki Anayasa Mahkemesinin görevi, herhangi bir soruşturma ya da davada bilirkişi raporu veya uzman mütalaasının gerekli olup olmadığına karar vermek değildir. Bilirkişi raporu ve benzeri delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi hususları soruşturma makamlarının yetkisi dâhilindedir (*Ahmet Gökhan Rahtuvan*, B. No: 2014/4991, 20/6/2014, §§ 59, 60).

65. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin mevcut tıbbi bilgilerden hareketle birtakım tahminlere yer vererek bilirkişilerin vardıkları sonuçların veya sahip oldukları bilimsel bakış açılarının doğru olup olmadığını irdeleme görevinin de bulunmadığı belirtilmelidir (*Esmâ Çelebi*, B. No: 2014/17591, 19/4/2017, § 147).

66. Gerçekleşen bir ölüm olayına ilişkin delillerin değerlendirilmesi idari ve yargısal makamların ödevi olmakla birlikte Anayasa Mahkemesinin başvuru konusu olayın gelişim şeklini anlayabilmek ve başvurucuların yakınlarının ölümünün tüm yönlerinin aydınlatılması noktasında soruşturma makamları ve derece mahkemeleri tarafından atılması gereken adımları nesnel bir şekilde değerlendirmek için olayın oluşum şeklini incelemesi gerekebilmektedir (*Rifat Bakır ve diğ.leri*, B. No: 2013/2782 11/3/2015, § 68).

67. Somut olayda, gözaltı öncesinde M.S.den alınan biyolojik örnek üzerinde yapılan tetkikin sonucu tetrahydrocannabinol ve opioid için pozitifdir (bkz. § 10). Başvurucunun soruşturmada verdiği ifadeye göre M.S. daha önce esrar ve eroin kullanmıştır (bkz. § 19). M.S. uyuşturucu madde bağımlısı olduğu iddiasıyla kolluk görevlilerince gözaltına alındığı 27/5/2013 günü saat 17.35'te Kilis Devlet Hastanesinin Acil Servisine götürülmüştür. M.S.nin uyuşturucu madde yoksunluğu nedeniyle Kilis Devlet Hastanesine götürülüp götürülmediği soruşturma belgelerinden anlaşılamamakta ise de burada psikiyatri kontrolü olmadığı gerekçesiyle M.S.ye psikolojik yönden rahatlaması için 3 cc serum fizyolojik enjekte edildiği anlaşılmaktadır (bkz. § 12). M.S. 28/5/2013 günü Kilis Devlet Hastanesine akut zehirlenme ve bu kullanıma bağlı yoksunluk durumu nedeniyle götürülmüştür (bkz. § 15). M.S.den alınan kan ve mesane yıkama suyu örnekleri üzerinde yapılan tetkiklerde kanda morfin, tramadol, midazolam, lidocaine ve atropin; idrarda ise bunlara ilaveten ranitidine bulunduğu tespit edilmiştir (bkz. § 22). Adli Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulunca düzenlenen raporda ölüm nedeni uyuşturucu madde zehirlenmesi olarak belirtilmiş ancak zehirlenmenin neden kaynaklandığı belirtilmemiştir. (bkz. § 25).

68. Soruşturma belgelerine göre M.S.nin gözaltına almadan önce iki farklı tür uyuşturucu madde kullandığı ve ölümün uyuşturucu madde zehirlenmesi sonucu olduğu sabittir. Ayrıca M.S. 28/5/2013 günü Kilis Devlet Hastanesine akut zehirlenme ve bu kullanıma bağlı yoksunluk durumu nedeniyle götürülmüştür. Buna rağmen uyuşturucu madde zehirlenmesi ile uyuşturucu madde yoksunluğu arasındaki bağlantının ne olduğu ve M.S.nin cesedinden alınan kanda ve idrarda çıkan maddelerin M.S.ye yapılan canlandırma işlemi ve daha sonrasında yapılan tedavilerde kullanılan ilaçlar olup olmadığı konusunda bir araştırma yapılmamıştır. Ayrıca M.S.nin gözaltına alınmadan önce aldığı uyuşturucu maddeler nedeniyle mi zehirlendiği, bu uyuşturucu maddelerin ne zaman alındığı ve uyuşturucu madde zehirlenmesinin uyuşturucu alımından en geç ne kadar süre sonra meydana gelebileceği tespit edilmemiştir.

69. M.S. madde bağımlısı olduğu gerekçesiyle 27/5/2013 günü 17.35'te Kilis Devlet Hastanesinin Acil Servisine götürülmesine ve psikiyatri kontrolü olmadığı gerekçesiyle M.S.ye psikolojik yönden rahatlaması için 3 cc serum fizyolojik enjekte edilmesine rağmen M.S.nin 27/5/2013 günü uyuşturucu madde yoksunluğu belirtileri gösterip göstermediği ve 27/5/2013 günü 17.35'te Kilis Devlet Hastanesine uyuşturucu madde yoksunluğu nedeniyle götürülüp götürülmediği, uyuşturucu madde yoksunluğu nedeniyle götürülmüş ise M.S.nin bu Hastanede yoksunluğa ilişkin psikiyatrik tedaviye neden alınmadığı araştırılmamıştır.

70. M.S. Kilis Devlet Hastanesine 28/5/2013 günü akut zehirlenme ve bu kullanıma bağlı yoksunluk durumu nedeniyle götürülmesine rağmen 28/5/2013 günü saat 12.00 öncesinde de yoksunluk belirtilerinin mevcut olup olmadığı ve M.S.nin ölümüne uyuşturucu madde yoksunluğunun da etki edip etmediği tespit edilmemiştir.

71. Başsavcılık, M.S.ye serum fizyolojik enjekte edildiğine dair tutanağı tutan hekimin, M.S. ile aynı nezarete kalan S.P. ve M.K. dışındaki kişilerin, 27/5/2013 günü saat 17.35'te M.S.yi Kilis Devlet Hastanesine götüren kolluk görevlilerinin, M.S.nin kaldığı nezarethanedeki sorumlu kolluk görevlileri ile nezarethanenin bulunduğu karakolda görevli

kolluk görevlilerinin konuya ilişkin bilgilerine başvurmamış; M.S.nin gözaltına alınmasından 28/5/2013 günü 12.00'e kadar olan zamana ilişkin M.S.nin kaldığı nezarethaneyi gözetleyen kamera görüntülerini incelememiştir. Oysa söz konusu hususlar M.S.nin gözaltında iken uyuşturucu madde yoksunluğu çekip çekmediğinin, uyuşturucu madde yoksunluğu söz konusu ise kolluk görevlilerinin bu durumdan ne ölçüde haberdar olduğunun ve zamanında tıbbi müdahale yapılıp yapılmadığının tespiti için gereklidir.

72. Sonuç olarak soruşturmada, gözaltı işleminden önce kullanılan uyuşturucu maddelerin mi zehirlenmeye neden olduğu, uyuşturucu madde zehirlenmesinin uyuşturucu madde kullanımından en geç ne kadar süre sonra ortaya çıkabileceği, 28/5/2013 günü Kilis Devlet Hastanesine götürülmesinin öncesinde M.S.nin uyuşturucu madde yoksunluğu çekip çekmediği, M.S. ye zamanında tıbbi müdahale yapılıp yapılmadığı ve bunun M.S.nin ölümü üzerindeki etkisi hususlarında herhangi bir soruşturma işlemi gerçekleştirilmemiş; M.S.nin ölümüne uyuşturucu madde yoksunluğunun ve bunun tedavi edilmemesinin de etki edip etmediği araştırılmamıştır.

73. Dolayısıyla soruşturmada olayın tüm yönlerinin aydınlatılması ve buna göre ölümden varsa sorumlulukları bulunanların belirlenmesi için gerekli tüm delillerin toplanmadığı sonucuna varılmıştır.

74. Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşama hakkının usule ilişkin boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

75. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

76. Başvurucu, eşi M.S.nin ölümüyle ilgili soruşturmanın yeniden açılmasını talep etmiştir.

77. Başvurucunun eşi M.S.nin ölümüyle ilgili ceza soruşturmasında etkili ve yeterli bir inceleme yapılmaması nedenleriyle yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

78. Başvuru konusu olay açısından etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesinin yaşam hakkını ihlal ettiği gözetilerek 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması amacıyla kararın bir örneğinin Başsavcılığa gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

79. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.186,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul boyutunun İHLAL EDİLDİĞİNE

C. Kararın bir örneğinin yaşam hakkının usul boyutunun ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere Kilis Cumhuriyet Başsavcılığına GÖNDERİLMESİNE,

D. 206,10 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.186,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 9/1/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Recai AKYEL